

ትርጉም ነጻነት

ነጻነት ዝብል ኦርቶዶክስ ብዙሕ ነገራት ዘጠቓለለ እዩ።

ግላዊ ነጻነት

እምነታዊ ነጻነት

ፖሎቲካዊ ወይ ማሕበራዊ ነጻነት

ነዚ ክንርዳእ መሰረታዊ ርድኢት ክህልወና ጠቓሚ እዩ።

ሰብ ምዃን ማለት ንጽቡቕ ክፋ-እን ነገር ክትውሰን ነጻ ምኽንያት ማለት እዩ። እዚ ክልተ ምርጫታት ብዙሕ ሳዕብን ኣልኦ። ስለዚ ሰባት ኣብቲ ዝገብርዎ ምርጫ ዓቢ ምስትውዓልን ምሕሳብን የድልዮም ምኽንያቱ ንመጻኢ ሕይወቶም ዝጸሉ ስለ ዝኾነ። ምርጫ ኽግበር እንከሎ ምስኡ ዝኸይድ ሓላፍነት ኣሎ። ንሰኻ ናይ እቲ ዝመረጽካዮ ኩነት ኢኻ ትለብስ። ቀዳሞት ወለድና ጌጋ ምርጫ ወሲዶም ንርእስጥምን ንኣናን ለኪሞምና ሳዕብኑ እዚ እንርእዮ ቃልሲ ነጻነት ኣብ ዝደልዩን ንነጻነት ክዕፍኑ ብዝደልዩ ዝረባረብ ሕይወት እንርእዮ ዘሎና ሓቂ እዩ።

ታሪኽ ወዲ ሰብ ነጻነት ኣብ ምድላይ ናይ ዝተገብረ ቃልሲ ዝነግር እዩ ክንብል ሓቂ ኣለዎ። ነፍስወከፍ ሃገር እንተ ረኣና እቲ ዝዓበየ ተዋሰኑ ዝሓትት ናፍነት ኣብ ምውሓስ እዩ። ናፍነት ክጠፍእ እንከሎ ዝስዕቦ ናጽነት ክትመልስ ምቅላስ እዩ እዚ ኽኣ ክሳብ በጃ ምሕላፍ የብጽሑ። እሞ ኣዕሙቕ ኣቢልና ክንርእዮ ከሎና ነጻነት ክብሃል እንከሎ እንታይ ማለት እዩ?

ነዚ ክንምልስ እንተ ኾና መጀመርያ ኣብ እምነትና ነጻነት ክንብል እንከሎና እንታይ እዩ ዘስምዕ ኢልና ክንገልጽ ግቡእ እዩ። ቀጺልና ማሕበራዊ ወይ ፖሎቲካዊ ነጻነት ማለትከ እንታይ ማለት እዩ? ነዚ መሰረት ክኾነን ኣብ ጥንታዊ ፍልስፍናታትን ኣብ ስዒቦም ዝመጽኡን መሰረት ገርና ክንርእዮ እንተ ኽኣልና ብሩህ ርድኢት ክህልወና ይኽእል።

ሕይወት ወዲ ሰብ ነጻነት ኣብ ምድላይ እዩ ዝርከብ። እዚ ብክርስትያናውን ብካብ ክርስትና ወጻኢ ብዝኾነ ኣተሓሳስባ ክንርእዮ ንኽእል። ክርስትያናዊ ኣተሓሳስባ ኣብ እምነት ዝተመሰረተ ንኣምላኽ ልዕሊ ኹሉ ገሩ ዝኸይድ፣ ንኣምላኽ ዝረኸበ ሕይወት ዝለዓለ ውሽጣዊ ነጻነት ዝሓዘ እዩ። እቲ ዘይክርስትያናዊ ፍልስፍና ኣብቲ ንሱ ዝኣምኖ መሰረት ገሩ ወይ እውን ኣእምሮ ወድሰብ ክበጽሖ ኣብዝኸእል መሰረት ገሩ ትርጉም ነጻነት ኽገልጽ ይፍትን። ዘሩ ዘሩ ግን ኣብ ኣምላኽ እዩ ዝወሰድ ወላ እኳ ብግሉጽ ኣምላኽ ዝበል እንተ ዘይተጠቐመ ምኽንያቱ ሰብ ዝመሃዞ ወይ ዝበጽሖ ሓቀኛ ዕግበት ክህበና ኣይክእልን እዩ። ሰብ ንነጻነት ካብ ኣምላኽ ወጻኢ ክረኽባ እንተ ፈተነ ስቓይ ዘይ ቅሳነት ከምኡ ሕልና ኣልቦ ኮይኑ ኣብ ሕንፍሽፍሽ ይነብር ወላ እኳ ገለ ዝገበረ ኮይኑ እንተ ተሰምዖ።

ጎ.ኢ.ክ. ኣብ ቃለይ እንተ ጸናዕኩም ብሓቂ ደቂ መዛሙርተይ ኢኹም፣ ንሓቂ ክትፈልጥዎ ኢኹም እታ ሓቂ ድማ ሓራ ክተውጽኡኩም እያ” (ዮሐ 8:31-32) ኢልዎም። ሓቀኛ ሓርነት ወይ ናጽነት ዝርከብ ኣብ ቃል ኣምላኽ ምጽናዕን ምስኡ ሓቀኛ ርክብ ምግባርን ጥራሕ እዩ። ሰብ ዝዓበየ ግህሰት ናጽነት ዝገጥሞ ምስኡ ኣምላኽ ምስ ዘይህሉ ጥራሕ እዩ። ኣምላኽ ዘይብሉ ሕይወት ሰላም ቅሳነት ፍትሕን ናጽነትን የብሉን።

አብ ዓለምና ዝተፈላለዩ ፍሉጣት ፍልስፍናታት ተራእዮም እዮም። ጥንታውያን ባቢሎናውያን፣ ግብጻውያን፣ ከምኡ አብ ሃገርና ዘይተጸንዓ ኮይኑ እምበር አኽሱማዊ ምዕባሌ ዝሓዘ ፍልስፍናታት ነናቶም ትርጉምን አገላልጻን ይጥቀሙ። አብ ባህልና ነጻናት ብዙሕ ጊዜ ምስ ናይ ማሕበራዊ ሕይወት ዝተተሓሓዘ እዩ። ግላዊ ነጻነት ዝበሃል ምስቲ አብ ስድራ ወይ ሕብረተሰብ ዘለዎ ጽልዎ እዩ ዝምስረት።

ግሪኻዊ ፍልስፍና ከምኡ ሮማውያን ዝኸተልዎ ሕግታት ነዚ ነጻነት ዝብል መሰረት ከትሕዘና ይኸእሉ። ፕላቶን አሪስቶተልን ዝብሃሉ ግሪኻውያን ፍላጎታት ከም ዝተዓዘብዎ ደቂ ሰብ ነቲ ጽቡቕ ዝበልዎ ይደልይዎ ነቲ አብ ጽቡቕ ዝወስድ ዝግባዮም ይቋወምዎ እናበሉ ይገልጽዎ። ድለትን ህንጡይነትን ካብ ሓደ ጽቡቕ ኮይኑ ዝርአየና አብ ካልእ ንሰግር። ሓደ ፍጻሜ መሰረት ኮይኑ አብ ካልእ ከም እንሰግር ይገብረና። አብ ዕድመና እንተ ርክና ሕፃናት እንከሎና አብ አፍላ መንእሰይ ክንበጽሕ ንምን ድሕሪኡ አብ ጎበዝ መንእሰይ፣ አብ ትምህርቲ 12 ምስ ወዳእና BA ክንውድእ ድሕሪኡ ማስቴርስ Ph.D እናበልና ነቲ ዝወዳእናዮ ሓዲግና አብቲ ካልኣይ ዝያዳ ክዕግበና ንሓሰብ ግን አብዚ እንርእዮ ዝኾነ ነገር ንእሽቶይ ነጻነት ወይ ስልጣን ወይ ሃብቲ ወይ ክብሪ ነዚ ሃረርታና ከዕግቦ ወይ ደው ከብሎ ዝኸእል የለን። ሃረርታና መወዳእታ የብሉን። ከምቲ ቅ. አጎስጢኖስ ዝብሎ ነፍስና እትዕርፍ ንአምላኽ ምስ ረኸበት ጥራሕ እዩ። ንአምላክ ከይረኸብና ክነዕርፍ አይንኸእልን ኢና። ከም ቀዳሞት አርድእቲ ኢየሱስ ዝበልዎ ንመስሕ ረኺብናዮ ዝበለ ንሕና እውን ምሉእ ሰላምን ዕግበትን ክንረክብ ንአምላኽ ክንረክብ አሎና።

ነጻነት እንታይ እዩ?

Mortimer Adler ዝተባህለ ምሁር ከምዝብሎ ንነጻነት ብሰለስተ ዓይነት አረአእያ ክንርእዮ ንኸእል ይብል። (1) Circumstantial of Self-realization ኩነታታዊ ነጻነት ናይ ርእስኻ ምልላይ፣ (2) natural freedom of self determination ባህርያዊ ነጻነት ናይ ዝሕር ርእስኻ ምውሳኔ፣ (3) Acquired freedom of Self-perfection ዝተደለበ ፍልጠት ናይ ርእስ ምልኣት።

ርእስ አፍልጦ Self-realization ኩነታታዊ ነጻነት ናይ ርእስኻ ምልላይ ብኹሉ ዝፍለጥ ዓይነት ነጻነት እዩ። አብዚ ነጻነት ከም ሓይሊ ኮይኑ ንድለታትና ክነለሊ እዚ ኸአ ኩነታት ዘፍቅዶ እንተ ኾነ እዩ። እዚ አተሓሳስባ ዘመናዊ አተሓሳስባ እምበር ጥንታዊ አይኮነን። ንኡብነት አብ 17 ክፍለ ዘመን ዝነበረ Thomas Hobbes (1588-1679) ከም ዝብሎ “ነጻ ሰብ ዝበሃል ነቶም ብነጻ ብድለቱ ብኃይሉን ትኩርነቱን ክገብሮም ዝኸእል ኸገብሮም እንተ ዘይተዓግተ እዩ” ይብል። ከምኡ John Locke ከምዘረጋግጸ ነጻነት አብ ሓደ ዝኾነ ንሓደ ነገር ዝገብር ክገብሮ ወይ ንሓደ ፍሉይ ነገር ከም ዝፍጸም ምግባር እዚ ኸአ አብቲ አብ አእምሮ ዘሎ ውሳኔ በዚ ወይ በቲ ካልእ ከም ዝግበር ምግባር እዩ። David Hume ዝብሃል ፍላጎፋ አብ 18 ክፍለ ዘመን ካብ ስኮት ላንድ ከም ዝብሎ “ነጻነት ማለት ክትገብር ወይ ኸይትገብር አብ ድለት ሕልና መሰረት ገርካ እትውሰኖ እዩ፣ ክተዕርፍ እንተ ደሊኻ ክተዕርፍ ትኸእል ክትንቀሳቅስ እንድሕሪ ደሊኻ ትንቀሳቅስ” ይብል።

ኩነታት መጠን ዝደረተካ እቲ እትደልዮ ክትገብር ስለ ዘይትኸእል ነጻነትካ ዝተደረገት እዩ። መጠን ኩነታት ዝተመሓየሸ መጠኑ ነጻነትካ ይውስኽ። እሱራት ነጻነቶም ድሩት ስለ ዝኾነ ድለቶም ዝተመነይዎ ኸገብሩ አይክእሉን እዮም። እሱር ወይ ባርያ ነጻ ክኸውን ኩነታቱ ክቕየር አለዎ። አብዚ መሰረት ገርና ክንርእዮ ከሎና ዝኾነ ኩነታት ነቲ እትደልዮ ንኸይትገብር መለኮታዊ ወይ ሰብአዊ ሕጊ ንነጻነትካ ይድርቶ። ምሉእ ነጻነት ንኹሎም ግዳማውያን መኸላእታታት ብምእላይ እዩ ዝርከብ።

ርእሰ ውሳኔ Self determination ባህርያዊ ነጻነት ናይ ርእሰ ውሳኔ ነቲ ባዕልና ብክእለትና ነቲ እንገብሮን እንኸኖን ክንውስን እንከሎና እዩ። እዚ ዓይነት ነጻነት ኣብ ብዙሕ ናይ እዋና ዘመን ኣብ ክትዕ ብዛዕባ ነጻ ድለት ንምግላጽ ዝዘውተር እዩ። Ren Descartes ዝብሃል ከም ዝብሎ እንተ ኹይኑ ሰባት ኣብቲ ኸገብርዎ ዝደልዩ ፍጹም ምቁጽጻር ኣልኦም እዚ ኸኣ ከም ኣምላኽ ይገብረና ኣብ ምውሳን ንገዛእ ርእሰና። ካልእ ፍላጎፋ Sartre ዝብሃል ከምዝብሎ “ነጻ ምኻን ሓደ ዝተመነዮ ምርካብ ማለት ጥራሕ ኣይኮነን ሓደ ባዕሉ ንገዛእ ርእሱ ነቲ ዝተመነዮ ክውስን እንከሎ እዩ ይብል። ዓወት ኣብ ነጻነት ኣድላዩ ኣይኮነን።

ኣብ ኩነታታዊ ኣረኣኢያ ምንጪ ድለታትና ኣይንፍትሽን ኢና፣ ኣብ ባህርያዊ ነጻነት ናይ ርእሰ ውሳኔ ግን ነጻነት ከም ወሳኒ ሓይሊ ንምምራጽ ናይ ገዛእ ርእሰና ጠባይን ኣነ ዘብለናን ይገልጽ። ኣብዚ ነጻ ኢና ክሳብ ንገዛእ ርእሰናን ክንውንን ክንፈጥር ዝኸኣልና። ባህርያዊ ነጻነት ክተለልዮ ቀሊል ኣይኮነን ምኽንያቱ ንገዛእ ርእሱ ኣብ ትሕቲ ገዛእ ዓቕምን እንፈጥርን ስለ ዝሰማማዕ። ካብ ዝኾነ ካብ ብደገ ዝመጽእ ምንጪ እግዚኣብሔር ወይ ባህርያዊ ኃይሊ እቲ ሰብ ባዕሉ ናይ ገዛእ ርእሱ ጠባይን ተግባርን ይውስን። እቲ ሰብ ባዕሉ ናይ ገዛእ ርእሱ እንታይነት ይፈጥር። እቲ self ኣብ ክልተ ቦታ ይርከብ ከም ፈጣርን ፍጡርን። ባዕልኻ ንገዛእ ርእሰኻ ምፍጣር ዘብል ብብዙሓት ዝሓሰቡን ክትዕ ናይ ባህርያዊ ነጻነት ነዚ ስነ-ሓሳብ ኣብዚ ነጥቢ የጥቅዕዎ።

Self-perfection ዝተደለበ ነጻነት ናይ ርእሰ ምሉእነት ንነጻነት ካብ ናይ ካልኣት ብፍሉይ ይርእዮ። ብናይ እዚ ኣረኣኢያ ነጻነት ምስ ከባቢና ዘሎ ኩነታት ክተሓሓዝ ኣይክእልን ወይ ከኣ ባህርኻ ክትመርጽ ስልጣን ኣብ ዝህልወካ ኣይክእልን። ብኣንጻሩ ሓቀኛ ነጻነት ዝብሃል ነቲ ጽቡቕ ነገር ብምሉእ ክትመርጽ እንከሎኻ ዘሎ ኩነት እዩ። እዚ ብብዙሓት ፍላጎፋታት ከም ብዓል Plato Marcus Aurelius Hegel Karl Barth ዝድግፍዎ እዩ። ማርቆስ ኣውረልዩስ ዝተባህለ ሮማዊ ፍላጎፋን ንጉሥን ከም ዝገልጹ “ነጻነት ቅኑዕ ናይ ሰብ ሓይሊ ብነጻን ንምንባር ካብ ኩሎም ግድነታት ኣብ ዝዓበየ ቅሳነት ኣእምሮ ወላ መላእ ዓለም ብምልእታ ቦቲ ዝመረጸቶ ኣንጻርካ እናጨርሐት እንከላ እትረኽቦ እዩ። Plotinus (A.D. 204-270) ተጣባቓይ ነጻነት ናይ ርእሰ ምልኡነት ከም ዝብሎ “ንፍሲ ነጻ እትኸውን ብዘይ ዝኾነ ዝዓግት ወይ ዝኸልክል ዘይብላ ኣብ ብስነ ኣእምራዊ መምርሒታት እናተመርሐት ኣብ ሕያዋይ ኣምላኽ ገጸ እትጉዓዘሉ ኣብቲ መንፈስ እትገብሮ ነጻ ዝኾነ ተግባር እዩ” ይብል። Philo ዝተባህለ ኣብ Every Good Man Is Free ኣብ ዝብል ኸገልጽ እንከሎ “እቶም ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ቁጥዓ ወይ ሸውሃት ወይ ካልእ ስምዒታት ወይ ዘደናግር ድኽመታት ዝርከቡ ብዝኾነ መልክዒ ባራዩን እዮም እቶም ምስ መለኮታዊ ሕጊ ተመሪሖም ዝነብሩ ኸኣ ነጻ ዝኾኑ እዮም ይብል።

ከም ስነ-ሓሳብ ርእሰ ምሉእነት መብዝሕትኡ እንደልዮ እንምነንዮን ካብ ዘይምፍላጥ ናይ ጽቡቕ ዝልዓሉ እዮም። ቅጥዒ ዘይብሉ ድለታት ኣብ ነነድሕዱ ይገራጮ፣ ክነለልዮም እንተ ፈተና ኣብ ባእሲ ምስ ካልኣት ሰባትን ምስ ሓቂ ብርእሱ የብጽሓና። ሓቀኛ ነጻነት ንጽቡቕ ነገር ምድላይን ምፍላጥን እዩ። ምስ እዚ ሓይሊ ኣይተወለድናን ግን ብትምህርቲ ወይ ብመለኮታዊ ጸጋ እንረኽቦ እዩ። ውሽጣዊ ኩነታት ድንቁርናናን ምድንጋርናን ምስ ሰዓርናዮ ጥራሕ ኢና ሓቀኛ ነጻነት ክህልወና ዝኸእል። ብኸምዚ ባርያ ወይ እሱር ክትከውን ኢኻ ግን ነጻ ኢኻ። እዚ ነጻነት ናይ ርእሰ ምሉእነት ካብቲ ሓፈሻዊ ኣተሓሳስባና ብዛዕባ ነጻነት ወጻኢ እዩ። ምስቲ ቅ. በርናርዶስ ዝብሎ ክመሳሰል ይኸእል “ደረጃ ፍቕሪ ፍቕሪ ኣምላኽ ምእንቲ ኣምላኽ ኢልካ”።

ነጻነት ሓቂ ድዩ?

ብርግጽ ነጻነት ዝብል ሓሳብ ብዘይካ ክርስትያናዊ እምነት ድሩት እዩ። ኣብ ምድራዊ ኣተሓሳስባ ብዙሕ ጊዜ ምድንጋር ምጥፍፋእ እዩ ክብሃል ይክእል። ደቂ ሰብ ካብ ሞት ስቓይ ወይ እውን

ካብ ዝወደቐ ባህሪ ዓለምና ክነምልጥ አይንኸእልን ኢና። ዝኾነ ኾይኑ ቤተ ክርስቲያን ከም እተረጋገጸ ነጻነት ከመ ህያብ አምላኽ ንደቂ ሰብ እዩ። ኣብ መዝ.ሃይ. 173 “ብናቱ ሥምረትን ድለትን ንፈጣሪኡ ምእንቲ ከናዲ ኣብኡ ጠቢቕውን ነቲ ምሉእን ብፁዓን ፍጽምና ብናጻ ምእንቲ ክጭብጥ ሰብ ብናይ ባዕሉ ምኽርን ኣሳብን ከካይድ አምላኽ ነጻ ኣደጎ” ይብል። ነጻ ምዃና ከቢድ ኣላፍነት እዩ ዘውህበና። ብናይ ገዛእ ርእሰና ኣይሊ ብዙሕ ጊዜ ንጽቡቕ ክንመርጽ አይንኸእልን ኢና። እዚ ኣብ አምላኽ ክንጽጋዕ አድላዩ ከምዝኾነ የርእየና።

አምላኽ ንናጽነትና ይሕድሶ

ንናጽነትና ክንሕድሶ ክቕይሮ አምላኽ የድልየና ብኻልእ አዘራርባ ንነጻነት ካብ መንኲብና ኣፍ የብሎ። ንናጽነትና ብተመሳሳሊ መገዲ ንእግዚአብር ክንእዘዝ ክንቕይሮ አሎና፤ ግን እቲ ዘይሰማማዕ ኮይኑ ዝርአየካ ንአምላኽ ብምፍቃርን ብምግልጋልን ናይ ኣቂ ነጻነት ዘርከብ ገርካ ምርአይ። ቅ. ጆሰማርያ ኤስክሪቫ ከምዝብሎ “ፍቕሪ አምላኽ ኣብዘይብሉ እቲ ግለሰብን ኣላፍነት ዝመልእ አጠቓቕማ ነጻነትን ዘይክአል ይኸውን ይብል” (Friends of God 29)። መጠን ንአምላኽ ዘፍቀርናሉ ነጻ ካብቶም ኩሎም ንናጽነትና ዝወስዱ ንኸውን ከምኡ ብዝያዳ ዝሓየልና ንነጻነትና እንሕሉ ንኸውን። ነጻነትና ዝተሓደሰን ዝበለጸን ክኸውን ከምኡ ከምቲ ክኾኖ ዝግብእ መግለጽ ምስ አምላኽ ዘሎና ኣድነት ይኸውን።

እዚ ዓይነት ለውጢ ንኹሉ ዓይነት ሕይወትና ክቕይሮ ይኸእል። ስቓይ ኣጎስ ዝመልእ መግለጽ ናይ ነጻ ምቕባል ድለት አምላኽ ክኸውን ይኸእል። ኣቀኛ ነጻነት ኣብ ማእሰርቲ ዘሎ እውን ከስተማቕሮ ይኸእል ምኽንያቱ ኩሉ ጊዜ ድለትና ምስ ደለት አምላኽ ስለ እነሰማምዖ። ክርስቶስ ከም ዝበሎ “ባዕለይ እየ (ንሕይወተይ) እየ በጃ ኣሕሊፈ ዝህባ” (ዮሐ 10:18) ይብል። ኣብ መስቀል እንከሎ ነጻ እዩ ነሩ። ነጻነት ንስቓይና የማዕርጎ እሞ ምስ ክርስቶስ ኣብ ስራሕ ድሕነት ከም እንካፈል ይገብረና። ነጻነትና እንተ ኣቐፍና ኣብ ናይ ምጉርምራም ዓለም አይንነብርን ኢና። ነጻነትና ዝሃብና ክንኸውን ንኸእል ኢና ግን እዚ ዝገበርና ብዝያዳ ነጻ ምእንቲ ክንኸውን እዩ።

ብዙሓት ቅዱሳት ሰባት ወይ እውን ነቲ ኣቀኛ አተሓሳስብአምን ድለቶምን ብውሽጦም ስለ ዝነብርዎ ወላ ብግዳማዊት ኣይሊ እንተ ተዓፈኑ ኣብ ውሽጦም ዘሎ ናጽነት ስለ ዝግዝዝ ሰላም ኣጎስ ይርከቦም። ክርስቶስ ኣብ መስቀል እንከሎ ዝለዓለ ናፍነት ነርዎ እዚ ኸእ እቲ ንሱ ዝደልዮ ስለ ዝገበረን ዝረኸበን እዩ። ናጽነት ዝጠፍእ ናይ ካልእ ኣሰብ ወይ ፍልስፍና መሊኹና ግዙአት ካልእ ክንኸውን እንከሎና እዩ።

ነቶም ንአምላኽ ዘይእዘዙ ነጻነት ይውሕዶም።

ከምቲ መጠን ንአምላኽ ዝተአዘዝናሉ መጠኑ ነጻነትና ዝበዝሕ ከምኡ መጠን ዘይተአዘዝናሉ ይጎድል። መዝ.ሃይ. 1733 ከምዝብሎ “ኣደ ሰብ ሕልፊ ሠናይ ጽቡቕ ብዝገበረ መጠን መጠኑ ኸእ ሕልፊ ናጻ ይኸውን። ኣብ አገልግሎት ሠናይ ቅኑዕን ዘበለ ዚውዕል እንተ ዘይኮነ ኣቀይና ናጽነት የልቦን። ምክመይ እትእዘዝን ክፍአት ንኸትፍጽምን ዚግበር ምርጫ ብናጽነትካ ምውርጻጽ ወይ ምልጋጽ እዩ። ናብ ባርነት ኃጢአት ከእ ይወስድ”። ኤስክሪቫ ከም ዝገልጸ “ኣደ ሰብ ብዘይ ምሉእ ናጽነት ዝመርጽ ጽቡቕ ጠባይ ብዘይሓለወ ቀልጢፉ ወይ ደንጉዩ ክጥወ እዩ (friends of God)። ዘሕዝን ብዙሕ ጊዜ ንሕና ነዚ ናይ ዓለም ፈተናን ናይ ሥጋና ድኽመትን አይንቋዎምን ኢና። ነጻነትን ዓለም እትጭብጦ ኣይልን ዘሕፍር እዩ። ምኽንያቱ ብዙሕ ጊዜ ብኣቂ ክርእ እንከሎ ወልፊ ዘይምሕጓስን ዘይሓላፍነት ኣብ ግርጭታት እዩ።

ናይ መጨረሻና ወሰንቲ ንሕና ኢና።

አብዚ ዓለም ክነብር እንከሎና ወሰንቲ ሕይወትና ምርጫና እዩ። አብ ተፈጥሮ ደቂ ሰብ እንተ ተመለስና አዳምን ሔዋንን አምላኽ ነጻ ብዛዕባ ርእሶም ወሰንቲ ገሩ እዩ ፈጠሮዎም። ጽቡቕ ዝጠቐመኩም እትውስኑ ባዕላትኩም ኢኹም ኢልዎም። ነጻነት ቀዳመይቲ ህያብ ወዲ ሰብ ክንብላ ንኻእል። “ካብ ፍረ እቲ አብ ገነት ዘሎ ኦም ኩሉ ብላዕ፣ ካብ ፍረ እታ ጽቡቕን ክፉእን እተፍልጥ ኦም ግን ካብኦ ዝበላዕካላ መዓልቲ ብርግጽ ክትመውት ኢኻ እም ካብኦ አይትብላዕ” (ዘፍ 2፡1617) እናበለ ውሳኔ ክገብር አብ ርእሱ ገዲፍዎ። እዚ እዩ መበገሲ ትርጉም ነጻነት።

ቅዱሳን ብሓቂ ሕይወቶም ዘፍቅሩ እዮም ንስቓይ ተቐቢሎም፣ ናይ ገዛእ ርእሶም መጨረሻታ ወሰንቲ ምዃኖም ክርእዩ ክኢሎም። በዚ ኢና አብቲ ፍሉጥ ህዝባዊ አበሃህላ ንሕና ጸሓፍቲ ወይ ደረሰቲ ናይ ገዛእ ርእስና ኢና ዝብል ብሂል ሓቂ እዩ ብዘይካ ሓደ አድላዩ መጠንቀቕታ። ነጻነትና ንሓደ ፍሉይ መወዳእታ ዝተፈጥረ እዩ። ነጻነትና ንርእስና ክንዕቅቦ ጥራሕ ዝተሞህበና አይኮነን እንታይ ድኦ ንአምላኽ ክንህቦ። አብ መዝ. ሃይ. 1731 ከም ዝብሎ “ብነጻ ድለት ሓደ ናይ ገዛእ ሕይወቱ ቅርጺ ይህብ፣ ሰብአዊ ናጽነት ብሓቅን ብቅንዕናን ንዝርከብ ዕብየትን ብስለትን ዚሕግዝ ኃይሊ ወይ ክእለት እዩ፣ ፍጽምናኡ ዚጭብጥ ክኦ ናብቲ ብፅዕናና (ታሕጓስና) ዝኾነ አምላኽ ገጹ ምስ አቕንጎ እዩ” ይብል። ናጽነት ከም ኮምፓስ አብ ፈጣሪና ገጹ ዝሕብረና ክኸውን አለዎ። ንሕና ነጻ ኢና ክብሃል እንከሎ ዝሕብሮ ብአምሳል አምላኽ ከም ዝተፈጠርና ዝሕብር በዚ ኸኦ ንአምላኽ ክንደሊ አሎና።

ሓቀኛ ናጽነት።

ብክልተ ዓይነት ክንርእዮ ንኻእል። ሓቀኛ ነጻነት መጻዕዕታ ነቲ ቅኑዕ መገዲ ክትነብር ዝብል እቲ ካልኣ ናይ ሕብረተሰብ አገላልጻ ናጽነት ቦቲ ሓደ ሃረር ዝብሎ ዝቐመ እዩ ዝብል እዩ።

ክርስቶስ አብዚ ዓለም ዝመጸ ነጻ ከውጽኦና እዩ። ናጽነት ዝብል ማእከል ናይ ክርስቲያናዊ መልእክቲ እዩ። ክርስትና ንናጽነትና ዝግግት ከም ብዙሓት ዝሓሰብዎ አይኮነን። ሃይማኖትና ብዛዕባ ሓርነት እዩ፣ ሓርነት ካብ ኃጢአትን አምላኽ አልቦነት፣ ሓርነት ካብ ኩሉ ምስ አምላኽን ሰብን ክይንራኽብ ዝግግተና እዩ።

ነጻነት ክብሃል እንከሎ ካብ ገለ ነገራት ዝቐስበና ዝግግት አይኮነን፣ አብ ሰብአዊ ባህርና ዝተሃንጸ ዝቃጸል ውሽጣዊ ሃረርታ መወዳእታታና ዝኾነ እዩ። ናጽነት መጻዕዕታ አባና ንዘሎ ሓቅን ክነለሊ፣ ነቲ ኹሉ አባና ዘሎ ሓቂ ክነተግብሮ፣ ጽቡቕን ዝበለጸን እዩ። ጎይታና ኢ.ክ. ዝመጸ ነጻ ክገብረና እዩ። አብ መልእክቲ ሮሜ ቅ. ጳውሎስ ከም ዝብሎ “ገለ ባራዩ ኃጢአት ይኹኑ እዚ ኸኦ ቦቲ ንሶም ዝፈልጥዎ ክፉእ እዩ። ናጽነት ክብሃል እንከሎ ነገራትና ምግባር አይኮነን አብ ቅኑዕ መገዲ ንምንባር ዝግበር መጻዕዕታ እዩ።

Edmund Bruke ዝተባህለ ከም ዝበሎ “እቲ እንኮ ናጽነት ዝብሎ ናጽነት ምስ ስርዓት/ሕጊ ዝተተሓሓዘ ምስ ስርዓትን ፍቕርን ዝተተሓሓዘ ጥራሕ ዘይኮነ ብዘይክኦም ክህሉ ዘይክእል እዩ። ነጻነት ዝብሃል እቲ ኽግበር ዘለዎ ምግባር እዩ። ከምዚ እንተ ኾነ አብ መንጎ ናጽነትን ግቡእን፣ አብ መንጎ ሓርነትን ብቕዓትን ንጹር ርክብ አሎ። ሃይማኖትን መዕበያ/ትምህርትን ቀንዲ አድለይቲ ንነጻን ዝኾነ ህብረተሰብ አብ ሞራላዊ ስነ ማኅድሮ ጎብረተሰብ እዩ።

ናይ ዘመና ሕብረተሰብ ንናጽነት ነቲ እንደልዮ ሸውሃት መዕገቢ ገርካ ምርአዩ ክንደይ ዘሕዝን እዩ። Davic Hume ዝተባህለ ፍላስፋ ነዚ ዘመና ዝኸተሎ ብምርአይ ምስቲ ናቱ ዝሰማማዕ አረአእያ ስለ ዝኾነ ክንደይ ምተሓጎሰ። ሓሳቡ ሰብ ንስምዒቱ ጽን ክብል አለዎ እምበር ንኻልኦ ከገልግልን ክእዘዝን እንተ ዘይኮይኑ ጽን ክብል የብሉን።

ቋንቋ ሞራል ብናይ መሰል ዝብል ተተኪኡ ንረኽቦ፤ እዚ ከኣ ናጽነት ነገራተይ ምግባር ካብ ዝኾነ ሞራላዊን ሕብረተ ሰብአዊ ሕግታት ካብ ግድነታት ዝነቐሉ እዮም ስለዚ ጨቆንቲ እዮም። ናይ ዘመናዊ ኣተሓሳስባ ዝቐበሉ ዝቐበልዎ “ሓቕነት ምርጫና ብዘየገድስ”። እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ኣኽራሪ ውልቃውነት ኣብ ሞራላዊ ኩነታት ምስ ሓባራዊ ስምዒታት ኣብ ሕብረተሰብ ዝተተሓሓዘ እዩ። በዚ ኸኣ ኣብ ክንዲ ኣብ ግለሰብ ዘተኩር ኣብ ማሕበር ዘተኮረ ይኸውን።

ኣብ ሓዲስ ማርክሲሳዊ ርድኢት ናይ ማህበራዊ ዕብዮት ኩሉ ኣብቲ ስልጣን ኃይሊ ዝብል ኣተሓሳስባ ዘተኮረ እዩ። ሕብረተሰብአዊ ኣተሓሳስባ የማዕብል እዚ ኸኣ ሃገር ብዝብል ኣብ ውሽጡ ግን ንሕብረተሰብ ዘልኦ ከምብሓዲስ ንምስራዕ የተኩር። ኣብዚ ሃብታማት ኣንጻር ድኻታት ኣብ ዝብል ከምዘተኩር ይገብሮ። ቅ. ዮሐንስ ጳውሎስ ፪ይ ነዚ ጽቡቕ ገሮም ተረዲኦም ነሮ።

“እቲ ዝዓቦየ ጌጋ ሕብረተሰብአውነት ስነ ሰብአዊ ባህሪ ብዝርኢ እዩ። ሕብረተሰብአውነት ንግለ ሰብ ከም ኣቕሓ እዩ ዝቐጽሮ፤ ከም ሓደ ዘንቀሳቕስ ኣብ ሕብረተሰብ ስለዚ ናይ እቲ ግለሰብ ጽቡቕ ኣብቲ ናይ ቁጠባዊ ኣተሓሳስባ ተጻቂጡ ከም ሓደ ማሽን የገልግል። ኣብ ሕብረተሰብአውነት ግላዊ ጽቡቕ ነገር ብዘይ ናይ እቲ ግለሰብ ነጻ ምርጫ እዩ ዝኸውን፤ ስለዚ ላዕለዎይ ኣካል ዝኣዘዞ ጥራሕ እዩ ዘተግብር።

ፍረ ናይ ከምዚ ዝኣመሰል ኣተሓሳስባ ሓባራዊ ባርነት እዩ ዘስዕብ። ግለ ሰባት ነጻነት የብሎምን። ብዙሓት ናጽነት ዝብል ብቃላት ይጭርሽዎ ማዕርነት ነጻነት፤ ሓፋሽ ዝብል ኣተሓሳስባ ዘይመልክዑ ለቢሱ ካልእ መልክዕ ምድንጋር ወይ ኣምሰሉ ዝኾነ ፍልስፍና ምኽታል እዩ።

ናጽነት ንዝተጨቆነ።

ወድሰብ ድሕሪ ውድቀት ቀዳሞት ወለዲ ሓዲስ ባህሪ ፈጠሩ እዚ ኸኣ ኣብ ነነድሕዱ ኸገፍዕ ክጠልፎምን ክጽቅጥን ናተይ ኢሉ ሒዝዎ። እቲ ዝገደደ ግፍዒ ንሓደ ሰብ ከም ዘይ ሰብ ገርካ ምርኣይ። ሎሚ ኣብዚ እዋና ከይተረፈ እዚ ኣተሓሳስባ ኣብ ብዙሕ ንርእዮ። ብዙሓት ንኸምኣም ዘመሰለ ሰብ እንተ ኣዋረዱ እንተ ዓገቡ ጅግንነት ዝቐጽሩ ውሑዳት ኣይኮኑን። ነዚ ኢና ክንጥፍእ ትርጉም ናጽነት ብግቡእ ክንርዳእ ዘሎና።

ሰባት ንዝጠፍኡት ናጽነቶም ከምልሱ ዘይከፍልዎ ነገር የብሎምን። ኣብ ሃሃገሩ ነናቶም ታሪኽ ሰኒዶም ዋጋ ሓርነት ዝኸፈልናዮ እዚ እዩ እናበሉ ንሓዲስ ወለዶ ክዕቅብዎ ይላበዉ። እቲ ዘገርም እቶም ንናጽነት ዝተቃለሱ ኣንጻር ናጽነት ክኾኑ እንከለዉ እዩ። እዚ ዘርእየና ሰብ ዝፈጠሮ ናጽነት ዋሕስ ከምዘይብሉ።

በንጃሚን ፍራንክሊን ዝተባህለ ኣመሪካዊ መራሒ ብዛዕባ ትርጉም ናጽነት ሃገሩ ክዛረብ እንከሎ፤ “ሓርነትና ክዕቀብ ኣይምኽኣለን ሞራላዊ መነባብርን ሃይማኖትን ብዕቱብ እንተ ዘይንወስድ” ይብል። “ንጹሕ ጭዋ ዝኾነ ህዝቢ ጥራሕ እዩ ነጻ ክኸውን ዝኽእል። ዝተበላሸወን ክፍኣት ዝመልኦም መንግስታት ጥራሕ እዮም ብዙሓት ጎይቶት ዝደልዩ።

ጆርጅ ዋሽንግተን ቀዳማይ መራሒ እዚኣ እንነብራ ዘሎና ሃገር ዝነበረ ኣብ ርድኢቱ ብዘይ ሃይማኖት ሓርነት/ናጽነት ክዕቀብ ኣይክእልን እዩ ይብል። ኩሉ ነገር ከም ግብኡን ስርዓቱን ክኸይድ ብፍላይ ፖሎቲካዊ መሪሕነት ክጥዒ ሃይማኖትን ሞራላዊ ተግባርን ክልተ ዘይተርፉ ቀንዲ ነገራት እዮም ይብል።

ናጽነት ናይ ሓንቲ ሃገር ቀንድን ዓቢ ነገርን ስለ ዝኾነ በብሃገሩ ዕለት ፈልዮም የብዕልዎ። እዚ እቲ ሓቂ ክኸውን እንከሎ ሓቀኛ ናጽነት ኣብ ሓቂ ዝተመሰረተ ክኸውን ይግባእ ካብዚ ሓቂ ዝተፈለ ሓቀኛ ናጽነት ክኸውን ኣይክእልን እዩ። ናጽነት ናይ ብሓቂ ክኸውን ሓይሊ ኮይኑ ኣብ ሓቅን ኣብ ጽቡቕ ነገራትን ዘዕብየና ክኸውን እንከሎ ጥራሕ እዩ።

ኣብዚ ዘመና ንብዙሓት ናጽነት ክብሃል እንከሎ ድላይካ ክትገብር ዘኽእለካ ኩነት ዝፈጥር ጥራሕ እዩ ዝብሉ ብዙሓት እዮም። ኣብዚ ዘሎናዮ ቆልዑት ከይተረፈ ደቂ 18 ዓመት ክኾኑ ብሃረርታ ይጽበይዎ እዚ ኸአ ዝደለኸዎ ክገብር እየ ኣብ ዝብል ዝተመሰረተ እዩ። ግን ናጽነት ማለት ዝደለናዮ ምግባር ማለት ኣይኮነን ክንገብር ዝግብኣና ምግባር እዩ። ዘይሞራላዊ ተግባራትን ኢሞራላዊ እምነታት ዝገዝኡ ወይ ዘለዉ እንተ ኾይኖም ናጻ ኣይኮናን።

ዘይተርፍ ሳዕበን ንናጽነትካ ምብልሻው ናጽነትካ ምጥፋእ እዩ። ቀስኢሎም በብንእሽቶይ ዝሳዕረሩ ሕማቕ ጠባያት ክብጠስ ኣብ ዘይክእል ሰንሰለት ክምዕብሉ ይክኣል። ኢ.ክ. ጎይታና ከም ዝብሉ ኃጢአት ዝገብር ባርያ ኃጢአት እዩ።

ናጻ ክንከውን ኣብ ናጽነት ክንብር እንተ ድኣ ደሊና ኣብ ሓቂን ሓቂ እናገበርናን ክነብር ኣሎና። ሓቂ ዝገብር ነቶም ሓቂ ዝጎደሎም ጭቁናት እዩ ናጻ ዝገብር። እዚ ናይ ነፍሲ ወከፍ ክርስትያን ስራሕ እዩ። ኢየሱስ ዝመጸ ንዝተጨኮኑ ናጻ ከውጽእ፡ ነቶም ኣብ ጸልማት ዝነበሩ ብርሃን ሓቂ ከምጽእ እዩ። ንሕና ቀጻልቲ ተልእኮኡ ኢና።

ሓደ ካብቲ ናይ ዘመና ዓቢ ፈተና ንናጽነት ኮይኑ ዘሎ ባርያ ስነ ሓሳብ ወይ ንሰባት ምምላኽ። ፍልስፍና ናይ ሰባት ከም ናይ ብዓል ማርክስ ለኒን ከምኡ ናይ ካልኦት ሊበራላዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎም ከም እንኮ ሓቂ ገርካ ምውሳድ ወይ እውን ጸግን ዓቃባዊ ርድኢት ሒዝካ ንኻልእ ክህሉ ዘይምድላይ ንብዙሓት ኣብ ጸልማት ወይ ኣብ ባርነት ከም ዝነበሩ ይገብርዎ። ከምኡ ንውልቀ ሰባት ብዘለዎም ህቡብነት ወይ ፍሉይ ውህበት ኣልይዎም ከም ኣምላኽቲ ምምላኽ ዓቢ ጸገም ይፈጥር። እዚ ኹሉ ንናጽነትና ይፈታተኖ በዚ ኸአ ዓቢ ምስትውዓል የድልየና።

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ናጽነት ከውሕሱ ሕይወቶም ዝህቡ ኣለዉ ክገከሩን ነቲ ንሶም ዘምጽእዎ ናጽነት ሓለውቱ ነፍሲ ወከፍና ኢና። ናጽነት ኣብ መንግስቲ ወይ ኣብ ውሑዳት መራሕቲ እንተ ሓደግካዮ ይጠፍእ እዩ። ሰባት ሓለውቲ ናጽነቶም ክኾኑ ይግባእ። ናጽነት ዝጎደሎ ሕይወት ጣዕሚ የብሉን። ነፍሲ ወከፍና ሓቀኛ ናጽነት ክነግስ መሳርሕቲ ክንከውን ይግብኣና። ሓለውቲ ናፍነት ኮና ምስ ኣምላኽ ሓደ ኮና ክነብር ኣሎና።

ሓቀና ትርጉም ናጽነት ኣብ ትምህርቲ ሓዲስ ኪዳን።

ሓቂ ነጻ ክተውጽኣኩም እያ (ዮሐ 8:32)።

ኣብ ወንጌል ዮሐንስ 8:31-32 “ንስኻትኩም ኣብ ቃለይ እንተ ጸናዕኩም ብሓቂ ደቂ መዛሙርተይ ኢኹም፤ ንሓቂ ክትፈልጥዎ ኢኹም እታ ሓቂ ድማ ሓራ ኸተውጽኣኩም እያ” ዝብል ንረክብ። ተኸታሊ ክርስቶስ ክትከውን ክትኮኖ ዘሎካ ንጹር መገዲ ዝሕብር ኣሎ። ናይ ክርስቶስ ክንከውን ወዲ መዝሙር ወይ ተኸታሊኡ ምዃን ነዚ ክንርዳእ ኣሎና።

- 1. **ሓቀርያነት ብእምነት እዩ ዝጅምር።** መጀመርታኡ ነቲ ኢየሱስ ዝበሎ ኩሉ ሓቂ ከም ዝኾነ ምቕባል። ኩሉ ብዛዕባ ፍቕሪ ኣምላኽ፤ ናይ ኃጢአት፤ ሓቀኛ ትርጉም ሕይወት ምእማን።

2. ሓዋርያነት ማለት ቀጺልካ አብ ቃል ኢየሱስ ምጽናዕ፥ እዚ ኸኦ ኦርባዕተ ነገራት የጠቓልል።

- **ቀጺልካ ንቃል ኢየሱስ ምስማዕ።** ክርስትያን ዝብሃሉ ንምሉእ ሕይወቶም ንድምጺ ኢየሱስ ዝሰምዑ እዮም ንድምጹ ከይሰምዑ ከኣ ዝኾነ ውሳኔ ዘይወስዱ እዮም። ከምቲ ናይ ሳሙኤል ነብይ ባርያኻ ይሰምዕ ኣሎ ተዛረብ ክንብል ኣሎና። ካብ ቃል ኣምላኽ ምስማዕ ንነውሕ ጊዜ ዝጸንሐ ክርድኦ ከስተብህለሉ ከቢድ እዩ። ኢየሱስ ነቶም ሰይሰምዑ ተረርቲ ልቢ ይብሎም።
- **ቀጺልካ ካብ ኢየሱስ ምምሃር የድሊ።** ሓዋርያ ዝብሃል ቀጺሎ ዝምሃር እዩ። ክርስትያን ኣብ ምሉእ ሕይወቶም ብዛዕባ ኢየሱስ ቀጺሎም ዝምሃሩ እዮም። ዘይዘምዕ ኣእምሮ መጨረሻ ሓዋርያነት እዩ። ኢየሱስ ንሓዋርያቱ ደጋጊሙ ከም ዝበሎም “ከምቲ ኣነ ንኣኻትኩም ዝገበርክዎ ንስኻትኩምውን ከምኡ ኸትገብሩ ኣርኣያ ሂበኩም ኣሎኹ” (ዮሐ 13:15) ኢልዎም። ሕይወት ኣደ ሓዋርያ ንኢየሱስ ምምሃር እዩ።
- **አብ ሓቂ ቃል ኢየሱስ ዘምጽኦ ብዕምቆት ምእታው የድሊ።** ወላ ኣደ ካባና ኣደ ጊዜ ሰሚዑ ወይ ኣንቢቡ ንቃል ኣምላኽ ክርዳእ ዝኸእል የለን። ኣብ ቃል ኣምላኽ ምንባር ማለት ብቀጻሊ ምጽናዕ እንታይ ከምዝብል ምሕሳብን እዩ። ኣጸቢቑ ክሳብ ዝርድኣና ቀጺልና ክነስተንትን ኣሎና።
- **ቀጺልካ ንቃል ኣምላኽ ምእዛዝ የድሊ።** እነጽንዖ ንስለ ትምህርቲ ወይ ፍልጠትና ኣብ ዘንጸድ ደረጃ ከም ዝበጸሐና ንምግላጽ ኣይኮነን። እንታይ ድኣ ነቲ ኣምላኽ ካባና ዝደለዮ ክንፈልጥ ምእንቲ እዩ። ሓዋርያ ዝምሃር ነቲ ዝተማሃሮ ኣብ ግብሪ ምእንቲ ክፍጽሞ እዩ። ኢየሱስ ዘምጽኦ ሓቂ ኣብ ግብሪ ክውዕል ምእንቲ ዝተመደበ እዩ።

3. ሓዋርያውነት ኣብ ውሽጡ ናይ ሓቂ ኣፍልጦ ክህልዎ ይግባእ። ካብ ኢየሱስ ምምሃር ማለት ሓቂ ምምሃር ማለት እዩ። “ንሓቂ ክትፈልጥዎ ኢኹም ይብል ኢየሱስ”። እንታይ እያ እዛ ሓቂ እዚኣ? ብብዙሕ መገዲ ክንምልሶ ንኸእል ነዚ ሕቶ እዚ፥ ግን ብሓፈሻዊ ኣዘራርባ እቲ ኢየሱስ ዘምጽኦ ሓቂ ነቲ ሓቀኛ ትርጉምን ጥቅምን ሕይወት የርእየና። መሰረታዊ ሕቶ ኣደ ሰብ ፈሊጡ ይኹን ከይፈለጠ መልሲ ክህበሉ ዘለዎ፥ ሕይወተይ ንመን እየ ክህቦ ዘሎኒ? ንቀዋሚ ሞያ? ንዘሎኒ ንዋይ ወይ ሃብቲ? ንደስደስ? ንኣገልግሎት ኣምላኽ? ኣብ ናይ ኢየሱስ ሓቂ ናይ ነገራት ጠቕምትን ዘይጠቅሙን ክንርኢ ንኸእል።

4. ሓዋርያነት ኣብ ነጻነት የምጽእ። “ሓቂ ነጻ ክተውጽኣኩም እያ “ኣብ ምግልጋሉ ምሉእ ነጻነት ኣሎ”። ሓዋርያነት ኦርባዕተ ናጽነታት የምጽኣልና፡ (1). ካብ ፍርኒ ነጻነት የምጽኣልና። እቶም ሓዋርያት ዝኾኑ ንበይኖም ኣይከዱን እዮም። ንኹሉ ጊዜ ምስ ኢየሱስ እዮም ዝጉግዙ በዚ ኸኦ ፍርኒ ኣብኦም የለን። (2.) ካብ ገዛእ ርእሲ ነጻነት የምጽእ። ብዙሓት ካባና ከም እንፈልጦ ዝግበየ ድኽመትና ገዛእ ርእሲና እዩ። ብተስፋ ቍርጻት ዓው ኢልና ከምዚ እናበለና ንጉሂ “ ርእሲይ ክቕይር ኣይክኣልኩን፥ ብዙሕ ፈቲነ ግን ኣይክኣልን እዩ”። ግን ኃይልን ምሳና ምህላው ኢየሱስ ክሳብ ብምሉእ ኣደስቲ እንኸውን ከምብሓዲስ ክፈጥረና ይኸእል። (3). ካብ ካልኣት ሰባት ነጻነት የምጽኣልና። ብዙሓት ሰባት ኣለዉ ሰባት እንታይ ክብሉኒ እዮም እናበሉ ኣብ ሕፍረት ዝነበሩ። H.G. Wells ዝብሃል ከም ዝበሎ ድምጺ ናይ ኣደ ጎረቤትና ብዝያዳ ዓው ይብል ወይ ይስማዕ

ካብ ድምጺ አምላኽ። ሓዋርያት ሰባት እንታይ ከምዝብሉ ካብ ምስማዕ ዘቋረጹ ዘይግደሱ እዮም ምኽንያቱ አምላኽ እንታይ ከም ዝብል ጥራሕ ስለ ዝሓሰቡ። (4) ካብ ኃጢአት ነጻነት ተምጽእ። ብዙሓት ሰባት ኃጢአት ምስ ገበሩ ኣብ ሓደ ደረጃ ይመጽኡ እዚ ኸአ ስለ ዝደለይዎ ዘይኮነ ደው ከብልዎ ስለ ዘይክአሉ እዮም። ኃጢአቶም ኣብ ሕይወቶም መሊኻዎም ስለ ዝኾነ ካብኡ ነጻ ክኾኑ ኣይክእሉን። ሓዋርያነት ንሰንሰለት ነቲ ኣሲሩ ዝሕዘና በቲኹ ከምቲ ክንኮኖ ዘሎና ዓይነት ሰብ ከም እንኸውን ይገብረና። ጸሎት እቲ ኣረጊት ሕይወትና ኣወጊድዎ ዝነበረ ከም ኣርድእቲ ክርስቶስ ሓደስቲ ሰባት ኮና ጸሎትና ይስማዕ።

ሓዲስ ኪዳን ብምልኡ ሰብ ካብ ባርነት ኃጢአት ወጺኡ ኣብ ምሉእ ናጽነት ከነብር ዘስተምህር እዩ። ክርስቶስ ኣብ ወንጌል ከም እንረኽቦ ካልእ ኩሉ ጽሑፋት ሓዲስ ኪዳን ሰብ ካብ ክፍኣትን ኃጢአትን ናጻ ክወጽእ ክገብሮን ክኸተሎ ዘለዎን ዝሕግዝ እዩ። ሓቀኛ ጉዕዞ ናጽነት ንኢየሱስ ብምኽታል እዩ ዝርከብ። ኣብዚ ዓለም ዝጅምር ናጽነት መፈጸምታኡ ኣብ ሰማይ ምስ አምላኽ ምስተወሃሃድና እዩ። ስለዚ ናጽነት ከይግሃስ ወይ ዘይመልክቡ ከይለብስ ናይ ነፍሲ ወከፍና ተወፋይነትን ኣብ ግብሪ ከም ዝውዕል ምግባርን የድሊ። ናጽነት ክግሃስ እንከሎ ክተምልሶ ዘይምጽዓር ወይ እውን ፈሊጥካ ከምዘይፈለጥካ ኮንካ ምጉዓዝ ብዝያዳ ግህሰት ናጽነት ምፍጻም ካልእ ትርጉም የብሉን።

ሰብአዊ ናጽነት።

ኣብ መዝገብ ሃይ. 1739-1742 ዘሎ እንተ ርክብና ገሊጹ እንታይነት ሰብአዊ ናጽነት ይነግር። ብዛዕባ ናጽነት ሰብ ክንዛረብ እንተ ድኣ ኮና መጀመርያ ክንሓስቦ ዘሎና **ናጽነትን ኃጢአትን** እዩ። ናይ ደቂ ሰብ ናጽነት ድሩትን ኪጋገ ዚኸእል እዩ። ብግብሪ እውን ሰብ ወዲቕ ስሒቱ እዩ። ብናጻ ድልየቱ ኃጢአት እዩ። ንፍቕሪ አምላኽ ብምንጻግ ርክብኡ ኣታሊሉ ባርያ/ግዙእ ኃጢአት ኮይኑ እዚ እዩ ሎሚ እውን እንርእዮ ዘሎና። እዛ ኣቦና ኣዳም ንመጀመርያ ዝፈለማ ኃጢአት ንኹሉ ካልእ ስሕተታት ፈልፊላ ሕጂ እውን ናጽነትና ብዝገበርናዮ ነጥፍእ ኣሎና።

ሰብ ኣብ ሕይወቱ ንናጽነቱ ዚጻባእ ኩነታት ፈጠሩ። መሰል ናጽነት ኣብ ግብሪ ምውዓል ማለት ንኹሉ ነገር ንምባልን ንምግባርን መሰል ይህበካ ማለት ኣይኮነን። ናይ እዚ ናጽነት እዚ ዋና ዝኾነ ሰብ ምሉእ ብምሉእ ርክብኡ ዝኸአለ ዕላማኡ ከአ ብምድራዊ ነገራት እናተጠቐመ ናይ ውልቁ ረብሓ ከዕግብ ዝተበገሠ ውልቀ ሰብ እዩ ምባል ግጉይ ኣተሓሳስባ እዩ። ኣብዚ ዘሎናዮ እዋን እንተ ተዓዘብና ንቕኑዕን ፍትሓውን ኣጠቓቕማ ናጽነት ዜድሊ ኤኮኖሚያዊ ማኅበራዊ ፖለቲካዊ ባህላዊ ሕንጻተሰብአዊ ኩነታት መብዝሕትኡ ግዜ ተናዒቑን ተጣሒሱን ይርከብ። እዚ ሕግቕን ኣዕናውን ግጉይ ርድኢት ነቲ ሞራላዊ ሕይወት ኣቕሲሉ ንኃያላት ኮነ ንድኹማት ተጻይ ፍቕሪ ኃጢአት ንኺፍጽሙ ኪፈታተኖም ይርከብ። ወዲ ሰብ ካብቲ ሞራላዊ ሕጊ ብምዝንባል ኣብ ልዕልታ ናጽነቱ ብቐንዳ ዓመጽ ይፍጽም፤ ባዕሉ ናይ ባዕሉ እሱር ይኸውን፤ ጉርብትናዊ ብጻይነትን ኅብረትን የበላኹ፤ ተጻይ መለኮታዊ ሓቂ ከአ ኪለዓል ይርከብ።

ብክርስቶስ እቲ ብሰንኪ ኃጢአት ተበቲኹ ዝነበረ ሓርነት ወዲ ሰብ ተመሊሱ፤ እዚ ኸአ ባሮት ገቢሩና ዝነበረ ኃጢአት ተበጂዉ ኣድሒኑና። ብሓርነት ምእንቲ ክነብር ክርስቶስ ሓራ ኣውጺኢኡና እዩ (ገላ 5:1)። ኣብኡ ድማ ምስታ ሓራ እተውጽኣና ሓቂ ሱታፊ ረኺብና ኣሎና። መንፈስ ቅዱስ ተዋሂቡና እዩ ሓዋርያ ጳውሎስ ከም ዝምህር ድማ **“መንፈስ ጎይታ ኣብ ዘለዎ ኣብኡ ናጽነት ኣሎ** (2ቆሮ 17)። ድሮ እውን በቲ ሓርነት ደቂ አምላኽ ከቢርና ኢና (ሮሜ 8:21)።

አብ ገለ አተሓሳስባ አምላኽ ድሕሪ ዝመልከና ኮይኑ ተጽዕኖ ስለ ዝገብረልና ናጻ አይኮናን ዝብሉ አለዉ እንተ ኾነ ናጻነትን ጸጋ አምላኽን አይጸረፍን እዮም። አምላኽ ናጻነት አብ ልቢ ደቂ ሰብ ምስ ዝሰኽቦ ናይ ሓቅን ናይ ሰናይ ስምዒትን ርድኢትን ተሰማሚዑ ክርከብ እንከሎ ጸጋ ክርስቶስ በቲ ዝደቐኹ እውን ተጻይ ናጻነትና ክኸውን አይኽእልን እዩ። እኳ ድኻ ብተጻዩ ክርስትያናዊ ተመክሮን ትዕዝብትን ከም ዝምስክሮ ብፍላይ አብ ጸሎት፣ ንሕሽኽታ ጸጋ ብልስሉስን ለጋስን መንፈስ ብዝተቐበልናዮ መጠን ካብ ዓለም ዝመጽእ ድፍኢትን ዕንቅፋትን ብዝበዝሓሉ እዋን ፈተና ብውሽጣዊ ዓሚቕ ናጻነትን እምነትን ክንጻቢ ንርከብ። አብ ቤተ ክርስትያንን አብ ዓለምን አብ ዝፍጸም ስርሓቱ ናጻ ተሓባበርቱ ምእንቲ ኪገብረና ብስራሕ ጸጋ ገቢሩ መንፈስ ቅዱስ አብ መንፈሳዊ ናጻነት ይኸስኩሰና።

ፖሎቲካውን እምነታውን ናጻነት።

ሓደ ካብቲ ቀንድን አድላይን አብ ሕይወት ወዲ ሰብ ፖሎቲካውን ሃይማኖታውን ናጻነት ክረክብ እንከሎ እዩ። ብርግጽ ናይ ቁሳር ንቀሳር ናይ አምላኽ ከኣ ንአምላኽ እዩ ክልቲኡ ሓደ ነቲ ሓደ ክዕብልሎ ወይ ክጸልዎ የብሉን። አጸጊሙ ዘሎ ሓደ ነቲ ሓደ አብ ትሕቲኡ ኽገብር ስለ ዝደሊ እዩ። አብ ታሪኽ እዚ ክልተ ክረባረብ ኢኻ እትርእዩ። ሰብ ካብ ክልቲኡ ናጻነቱ ሒዙ ክኸይድ እዩ ዝደሊ። ክልቲኡ ሓቀኛ ትርጉም እንታይነቶም ምስ አጥፍኡ ሽዑ ሰብ አብ ጸገም ይኣቱ።

ፖሎቲካዊ ናጻነት ክብሃል እንከሎ አብ ፖሎቲካዊ ሕይወት ናጻ ኮንካ እቲ ሓቀኛ እዩ ኢልካ እትአምነሉ ስነ ሓሳብ ወይ ፖሎቲካዊ መምርሒ ዓደቦ ይኾነና ዝበልዎ መምርሒ ተኸቲሉ ዝኸይድ እዩ። ፖሎቲካ ናይ ዓለም አነባብራ ስለ ዝኾነ ዝተቐያየረ መልክዕ ይለብስ ሽዑ አብ ናይ ውሑዳት መራሕቲ ወይ ሰባት ጥራሕ ቀዳምነት ሂቡ ናይ እቲ ዝበዝሐ ክፋል ሕብረተሰብ ተቐባሊ ኮይኑ በቲ ዝተዋህቦ ይምራሕ እዚ ዓይነት ንብዙሓት ስለ ዘየሓጉስ ጎነጽ ናዕቢ ጽልኢ የልዕል። ነቲ ዝጠፍአ ከምልሱ ክሳብ አብ ሞት ይበጽሑ። አብ ፖሎቲካዊ ናጻነት እቲ ዝገደደ ብፖሎቲካ አምሲልካ ውሑዳት ሰባት ወይ ስነ ሓሳብ ጥራሕ ኽገዝኡ እንከለዉ ዝገደደ ጭቆና እዩ ዝፈጥር። ፖሎቲካ ሓቂ ዝህልዎ ድምጺ ብዙሓት ሰሚዑ ንድለት ብዙሓት ከተግብር እንከሎ ጥራሕ እዩ። አብ ፖሎቲካ ናጻነት ብሓቂ እንተ ዘይተመራሕ ሰላም ዘይብሉ ግፍዒ ዓመጽ ብዝያዳ ዝፈርሰሉ ሕይወት እዩ ዘውድቐካ።

እምነት/ሃይማኖትን ፖሎቲካን ተሳንዮም ብማዕረ እንተ ተሓላለዉ ክኸዱ እንከለው ጥራሕ እዩ ቅሳነት ምሉእ ናጻነት ክህልዎም ዝኽእል። ሓደ ነቲ ሓደ ድሕሪ ተቐጻጺሩ ፍጹም ናጻነት የለን። ናይ እምነት ናጻነት እንተ ዘየለ ክብረት ወዲ ሰብ የለን። ስለዚ ሰብ መሰሉ ተጋሂሱ አብ ጸልማት ይነብር። ናይ እምነት ናጻነት ብዝኾነ ኃይሊ ኽግሃስ አይግባእን ዝኾነ ሰብ ንናይ ሓባር ረብሓ ዝጎድእ አይኹን እምበር ሰብ ዝደለዮ እምነት ከምልኽ መሰሉ ግቡኡ እዩ። መንግስቲ አብ ዝኾነ ሃገር ንናይ እምነት ናጻነት ክግህስ ወይ ንእምነት ዝርኢ ነገራት ክህግር ክዕምጽ ደው ከብል ዝኾነ መሰል የብሉን። አብ ኩሉ እንርእዮ አብ ስልጣን መንግስቲ ዝርከቡ አብ ኩሉ ዓለም ከም እንርእዮ ዘሎና አብያተ ትምህርትን ሕክምናን ከምኡ ካልእ ብሃይማኖት ዝግበሩ ግብረ ሰናይት ዝኸታማት ምዕባይ ወይ እውን ንጽጉማት ምሕጋዝ አይ ስራሕኩም እዩ ኢሉ መንግሥቲ ወይ ወይ አብ ፖሎቲካ ዘለዉ ሓለፍቲ ክውስንዎ አይግባእን እንተ ወሰኑ ዓመጽ ይፍጽሙ ሕጊ የፍርሱ።

ሃይማኖት ምኽንያት ገርካ ንመንግስቲ ወይ ሃገር ምህዋኽ እውን ጸረ ሕጊ እዩ። አብ ገለ እምነታት ብፍላይ እቲ ሓደ ዝበዝሐ እቲ ሓደ ዝወሓደ እንተ ኾነ ብሓይሊ ከጥፍኦ አይግባእን። አብ እምነት ብግለሰብ ደረጃ እዩ መሰል ክሕሎ ዝግባእ። ብጉልባብ ሃይማኖት ንመሰል ካልኣት ምግባት ጸረ ናጻነት እዩ። ሃገር ናይ ሓባር እምነት ግን ናይ ግሊ ዝብል ብመጠኑ ሓቂ አለዎ።

አብዚ እቲ ጸገም ዓለማውነት ስለ ዝዕብልል ንሃይማኖት ከጥፍኦ ወይ መሰሉ ክዕብልሎ ስለ ዝኸኸለ ኩሉ ብሓቀና ሕጊ ክምራሕ እንከሎ ጥራሕ እዩ እቲ ሓቀና ናጽነት።

ንኣና ንክርስቲያን ሓቀኛ ናጽነት እንታይ ከምዝኾነ ክንርዳእ ኣብ ትምህርቲ ክርስቶስ መሰረት ገርና ክንርዳእ ኣሎና። ትምህርቲ እምነትና ክንፈልጦ ክንከላኸለሉ ዘይመልክዑን መሰሉን ኽግህሱ ንዝፍትኑ ዓው ኢልና ክንከላከል ናይ ኩሉ ኣማናይ ክርስቶስ እዩ። መሰል እምነት ብተናጸል ክርኦ ዮብሉ። ኣብ ትምህርቲ ኢየሱስ ክርስቶስ ናጽነት ዝብል ብኸመይ ክንርእዮ ንኸእል?

ትርጉም ናጽነት ኣብ ትምህርትን ሕይወትን ክርስቶስ።

ጎ.ኢ.ክ. ቀንዲ ተልእኮኡ ንደቂ ሰብ ካብ ኃጢአት ናጻ ክውጽእ ነቲ ብናጽነትና ዘጥፋእናዮ ርክብን ጸጋን ምስ ኣምላኽ ክመልስ እኳድኣ ካብቲ ዝነበሮ ብዝልዓለ ርክብ ክንገብር እዩ መጺኡ። ብምልኡ ተልእኮ ኢየሱስ ንሰባት ካብ ዝኾነ ጸገም ክፍኣት ሕማም፣ ካብ ኣጋንንቲ ኮታስ ካብ ኩሉ ነጻ ይገብር ከምዝነበረ ኢና እንርኢ። ንብዙሓት ኃጢአትካ/ኪ ተሓዲጉልካ/ኪ እናበለ ካብ ኃጢአቶም ነጻ ይገብሮም ነሩ። ንብዙሓት ካብቲ ሒዝዎም ዝነበረ ማእሰርቲ ጋኔንን ርኽባት መናፍስትን ነጻ ይገብሮም ነሩ። ንዝጠመዩ ብምዕንጋል ልዕሊ ኹሉ ቃል ኣምላኽ ብምስባኹ ሓርነት መንፈስን ሥጋን ኣልቢስዎም። ኣብ ዮሐ 8:32 “ሓቂ ናጻ ክተውጽእኩም እያ ኢሉ ከም ዝስተምሃረ ነንብብ።

ኣብ ትምህርቲ ኢየሱስ ናጽነት ብብዙሕ መገዲ እያ እትግለጽ። ኣብ ሉቃ 9:23 “ዝኾነ ሰብ ደድጎሪይ ኪስዕብ ዚደሊ ዝሕር ርእሱ ይኸሓድ መዓልቲ መዓልቲ መስቀሉ ተሰኪሙ ይስዓበኒ” ይብል። ከምኡ ኣብ ማር 8:34-35 “እቲ ደድጎሪይ ኪስዕብ ዚደሊ ዝሕር ርእሱ ይመንን መስቀሉ ኣልኢሉ ኸእ ይስዓበኒ፣ እቲ ንሕይወቱ ኺድጎና ዚደሊ ኺጥፍኦ እዩ እቲ ንሕይወቱ ምእንታይን ምእንቲ ወንጌልን ዜጥፍኦ ግና ኺድጎና እዩ” ይብል። ሉቃስ ኣብ 14:26-27 ነዚ ዕምቆት ክህቦ ኢሉ “ናባይ ዝመጽእ እንተሎ እሞ ኣቡኡን ኣዲኡን ሰበይቱን ደቁን ኣጎዋቱን ኣኃቱን ሕይወቱ ኸይተረፈትውን እንተ ዘይጸልኦ ወደ መዝሙረይ ኪኸውን ኣይክእልን እዩ፣ መስቀሉ ፀይሩ ደድጎሪይ ዘይስዕብ ዘበለ ወደ መዝሙረይ ኪኸውን ኣይክእልን እዩ” ሰብ ናጻ እዩ ዝብሃል ምሉእ ብምሉእ ናይ ክርስቶስ ምስ ኮነ እዩ። ካብ ግላዊ ሕይወትና ጀሚሩ ክሳብ ኩሉ እንውንኖ ናይ ክርስቶስ ምስ ገበርና ጥራሕ ኢና ናጻ እንኸውን።

ኣብ ዚ መሰረት ገርና እንተ ረኣና ሰብ ብዙሕ ነገራት ክውንኖ ዝኸኸለ ፍጡር እዩ። ካልእ ነገር ምስ ወነኖ ካብ ኣምላኽ ወጺኡ ንክፍኣት ንህወከት ኮታ ንኹሉ ክፉእ ኽገብር ጸገም እየብሉን። ልብና ብመን ይውነን ኢልና ክንሓትት ንናጽነትና ከም እንዕቅብ ይገብረና። ልቡ ብሃብቲ ዓለም ክብሪ ዓለምን ዝተመልከ ሰብ ንሓዉ ክጭኩንን ከጉህን እዩ ዝነበር።

ኣብ ሉቃስ 5:20-25 ዘሎ እንተ ርኣና ኢየሱስ ነቶም ብዓራት ጸሮም ንሓደ ልሙስ ምስ ኣምጽኡሉ እምነቶም ርእዩ “ኣታ ሰብኣይ ኃጢአትካ ተኃዲጉልካ እዩ” በሎ ሽዑ መማህራን ሕጊ ፈሪሰውያንን እዚ ንእግዚአብሔር ዝጸርፍ ዘሎ መን እዩ ብዘይካ ኣምላኽ በይኑኸ ኃጢአት ክኃድግ ዝኸኸለ መን እዩ እናበሉ ተቐጢዖም ሓተቱ። ሽዑ ኢየሱስ ኣየናይ ይቐልል ኃጢአትካ ተኃዲጉልካ ኪድ ምባልዶ ወይስ ተንሥእ ኪድ ምባል እናበለ ሓቲትዎም ሽዑ ኣብ ምድሪ ሥልጣን ከምዘለዎ ኃጢአት ክኃድግ ሥልጣን ከምዘለዎ ምእንቲ ኸትፈልጡ ኢሉ ነቲ ልሙስ ዓርካት ሒዝካ ንቤትካ ኪድ ኢልዎ። ኣብዚ ንኢየሱስ ብዝያዳ ዘገድሶ ካብ ኃጢአትን ግዙእ ኃጢአትን ካብ ምዃን ነጻ ምዃን ከምዘገድሶ ኣስተምሂሩ። መጀመርያ ንሰብ ዘድልዮ ካብ ዝኾነ ኃጢአት ነጻ ክኸውን ድሕሪኡ ስጋዊ ሕውየት ከም ከም ዝመጽእ ነገሩ።

እዚ ብዕምቆት ምእንቲ ክርድኦ ኣብ ትምህርቲ ኢየሱስ ናጻ ምዃን እንታይ ማለት እዩ ንዝብል ሕቶ ክነልዕል ይሕግዘና። ናጻነት ጭቡጥ ሓቕን ሓባራዊ ድለትን እዩ። ናጻ ክንከውን ንደሊ ኢና። ምእንትኡ ኢና ተፈጢርና። ሰብ ብባህሪኡ ነጻ ክኸውን እዩ ዝደሊ። ነጻነቱ ብዝኸነ ሓይሊ ክግሃስ እንከሎ ከምልስ ኢሉ ኩሉ ዝክአሎ ይገብር። እዚ ኣብ መንፈሳውን ስጋውን ነገር እዩ። ዝለዓለ ናጻነት ኣብ መንፈሳዊ ሕይወት ክንረክብ እንከሎና እዩ። ሰብ ግዙእ ገዛእ ርእሱ ወይ ግዙእ ካልእ ሓሳብ ወይ ሓይሊ ክኸውን እንከሎ ሕይወቱ ሰላም ፍትሒ ሓቂ ይጎድሎ ሽቡ ኣብ ሕይወቱ ናጻነት ስለ ዘይብሉ ከዕገርግር ይነብር።

ኣብ ቅዱስ መጽሓፍ ብዛዕባ ቃኤልን ኣቤልን ክዛረብ እንከሎ ንቃኤል “ስለምንታይ ኮሪኻ ስለምንታይ ትጽወግ፣ ጽቡቕ ገርካ እንተ ተትኸውንሲ ገጽካ ምበርሀ ነይሩ። ጽቡቕ ስለ ዘይገበርካ ግና ኃጢአት ኣብ ኣፍደገ ኮይና ትቃጸወካ ኣላ፣ ንሳ ክትስዕረካ ትደሊ ኣላ ንስኻ ግና ኸም እትስዕራ ግበር” (ዘፍ 4:7) ከም ዝበሎ ነንብብ። ኣብዚ እንርእዮ ሰብ ኣብ ውሽጡ ንዝሓሰበን ንዝገብሮን ከስተውዕለሉ ከም ዘለዎ እንተ ዘይኮነ ኣብ ዝኸፍኦ ኃጢአት ከም ዝወድቕ እዩ። ቃኤል እግዚአብሔር ዝበሎ ስለ ዘይሰምዐ ንሓወ ቀቲልዎ። ዝገደደ ሓውኻ ኣበሎ ምስ በሎ “ኣይፈልጥን ኣነዶ ሓላው ኃወይ እዩ” እናበለ ዝገደደ ሓሶት ተዛሪቡ። እዚ ዝሕብሮ ሓንሳብ ናጻነቱ ዘጥፍኦ ሰብ ቀሊል ኣይኮነን ክምለስ ዘገገደደ እናገበረ እዩ ዝኸይድ። ናጻነትካ ክትሕሉ ንርእስኻ ጽን ምባል የድሊ።

ኣብዚ እንነብሮ ዓለም ናጻነት ዓለማዊ መልክዕ ለቢሱ ዘይናቱ ትርጉም ይውሃቦ እንርእዮ ዘሎና ሓቂ እዩ። ገለ ክርስትያን በቲ ዝገበርዎ ክፉእ ሕልናኦም ስለ ዝወቕሱም ናጻነተይ ተጋሂሱ ክርስትያናዊ እምነት ናጻነተይ ግሂሱኒ ኢሎም ኣንጻር ሕልንኦም ንዝኸነ ነገር ክገብሩ ይርከብ። ኣብ ግላዊ ናጻነተይ ክኣቱ ዝኸእል ክህሉ ኣይግባእን ዝብል ኣምር ስለ ዝግቢ ዘሎ ናጻነት ዘይናቱ ትርጉም ለቢሱ ምንጪ ናይ ኩሉ ክፍኣት ኮይኑ ንርእዮ ኣሎና።

ግላዊ ናጻነት በዚ እዋና ብዝያዳ ዝዝረበሉን ኸውሃብ ኣለዎ ዝብል ሓሳብ ንዓለምና እናዓብለለ ይኸይድ ኣሎ። ብርግጽ ግላዊ ናጻነት ኣድላዩ እዩ እንተ ኾነ ናጻ እዩ ኢልካ ኩሉ ክትገብር ኣይክኣልን እዩ። ሎሚ ዝደለኻዮ ክትምርዖ ይክኣል እዩ፣ ወይ እውን ንክይትምርዖ፣ ጽንሲ ክትሰድድ ነጻ ገርካ ምሕሳብ፣ ወላ ንርእስኻ ክትቀትል ነጻ ኢኻ ዝብል ከም ናጻነት ተወሲዶ ሰብ ናይ ገዛእ ርእሱ ኮናኒ ኮይኑ ዝተፈላለየ ኣዋጃት ክወጽእ ንርኢ ኣሎና። ኣብ ዝሓለፈ ሶምን ኣብ ኣርጀንቲና ኣብ ዓለም ክልተ ጾታ ጥራሕ ኣይ ኮኑን ዘለዉ ሳልሳይ ጾታ ኣሎ ኢሎም ብሕጊ መንግስቲ እታ ሃገር ተኣዊጁ። እዚ መሰልን ናጻነትን ሰባት ምሕላው ተባሂሉ ዝእወጅ ዘሎ እዩ። ኣብ ሓቂ ክንርእዮ ከሎና ግን ኩሉ ኣንጻር ነጻነት ነቲ ኣምላኽ ዝሃበና ተፈጥሮ ምቕያር ስለ ዝኸነ ኩሉ ኣንጻር ባህርያዊ ሕጊ ዝኸነ ኣንጻር ሕጊ ኣምላኽ እዩ እዚ ኸኣ ንሰብ ካብ ኣምላኽ ፈልይዎ ይነብር። እዚ ኹሉ ኣንጻር ሰብኣዊ ናጻነት እዩ።

እዚ ኣተሓሳስባ ወይ ትምህርቲ ቤተ ክርስትያን ኣይኮነን። መዝ.ሃይ. ኣንጻሩ ዝኸነ መገዲ እቲ ሓቀኛ ትምህርቲ ከም ዝኸነ ይገልጽ። “ኣደ ሰብ ሕልፊ ሠናይ ወይ ጽቡቕ ብዝገበረ መጠኑ ከኣ ሕልፊ ናጻ ይኸውን። ኣብ ኣገልግሎት ሠናይን ቅኑዕን ዘበለ ዚውዕል እንተ ዘይኮነ ሓቀይና ናጻነት የልቦን። ንኸይትእዘዝ ክፍኣት ንኸትፍጽምን ዚግበር ምርጫ ብናጻነትካ ምውርጻጽ (abuse) እዩ፣ ናብ ባርነት ኃጢአት (ሮሜ 6:17) ከኣ ይወስድ።

ሰብኣዊ ተግባርት መዝገብ ሃይማኖት (1749) ከም ዝገልጸ “ሰብኣዊ ተግባራት ማለት ከም ናይ ፍርዲ ጎልና ውጽኢት ኮይኑ ብናጻ ዝተመርጸ ተግባራት ብሞራላዊ መንገዲ ኪግምገም ይክኣል ወይ ጽቡቕ እዩ ወይ ከኣ ክፉእ እዩ” ይብል። ንኸፉእ ብናይ ነጻ ምርጫ እትመርጸ ንናጻነትካ

ምድራትን ንገዛእ ርእሰኛ ባርያ ኃጢአት ምግባርን እዩ። ሰብ ንጽቡቕ ጥራሕ ክመርጽ እንከሎ እዩ ብምሉእ ናጻ ዝኸውን።

ኣብ ግብሪ እንርእዮ ብዙሓት እሙናት ካቶሊካውያን ነዚ ሓቂ ዝነበርዎን ዝሕልውዎን ኣብ ናይ ዓለም ነገር ኣትዮም ነቲ ሓቀኛ ነጻነት ሓዲጎም ካልእ ክመርጹ ክትርኢ እንከሎኻ እዩ። ገለ ሰብ ሓዳር ጽቡቕ ዝነበሩ ዝነበሩ ኣብ ገለ እዋን ብዘይ ሓዳር ምንባር ዝያዳ ነጻነት ምርካብ እዩ ይብሉ። እዚ ክብሉ እንከለዉ ሓዳር ዘይብሉ ብዙሕ ናይ ስድራ ተጽዕኖ ወይ ሓላፍነት ዘይብሉ ስለ ዝኾነ ዝያዳ ናጽነት ኣለዎ ይብሉ። ብርግጽ ሓቂ እዩ፤ ሓደ ብግሉ ዝነበር ካህን ወይ ድንግል ዝያዳ ናጽነት ኣለዎም፤ ብዝያዳ ንዝገብርዎ ባዕሎም እዮም ዝውስኑ ይሕሸኒ ዝበልዎ ይገብሩ። ብግልኻ እንተኾንካ ኣነ ዝደለኸዎ ክውስን ነጻ እዩ ዝብል ርድኢት ኣሎካ። ኩሉ ዝገብር ኣብ ግላዊ ድለተይ እዩ ዝውሰን። እዚ ግን ኣይ ኮነን እቲ ሓቀና ናጽነት።

ሓቀኛ ናጽነት ድላይካ ምግባር ኣይኮነን። ከም ዝተጠቐሰ ንጽቡቕ ነገር ክንደልዮን ክንመርጽን ኣሎና። ሓቀኛ ናጽነት እምብኣር ንድላይ ኣምላኽ ምግባር ኣብ ልዕሊ ናትና ማለት እዩ። በዚ ምኽንያት እቶም ብገዛ ርእሶም ንሕይወቶም ዝመርሕ መገዲን ንበይኖም ክነበሩ ዝመርጹ፤ ብዘይ ሓደ ቀይዲ ወይ ኣገዳሲ ግቡእ ንድላይ ኣምላኽ ብዝወሓደ ይገብሩ በዚ ኸኣ ውሑድ ናጽነት ኣብ

ብሱል ተኣዝዞ ሓራ ዝገብር እዩ። ኣብ ፪ይ ጉባኤ ቫቲካን ኣብ ብርሃን ኣሕዛብ 44 ብከምዚ ይገልጹ፤ “ኣብ ውሽጢ ቤተ ክርስቲያን ንወንጌላውያን ምኽርታት ክሕሉ መብጽዓ ገዳማዊ ሕይወት ብምግባር ካብቶም ንእግዚአብሔር ብውፍዮነት ካብ ምፍቃርን ብፍጽምና ካብ ምምላሽን ዘተዓናቕፉ ነገራት ሓራ ንምኻን ዝዓለመ እዩ። ብኩልንትናኡ እውን ንርእሱን ንኣገልግሎት እግዚአብሔር ይውፊ። ምእንትዚ እቲ ምልክት ውህደት ክርስቶስ ምስ መርግቱ ዝኾነት ቤተ ክርስቲያን ዝኾነ ቀይዲ ጽኑዕን ድልድዱልን ምስ ዝኸውን እቲ ወፊያ ከኣ ፍጹም ክኸውን ይርከብ” ይብል።

ድሕሪ ፪ይ ጉባኤ ቫቲካን ዝወጹ ደኩመንትታት ከም ዝሕብርዎ ብዝያዳ ንጹርን ግሉጽን ዝኾነ ብዝዕባ ርክብ ኣብ መንጎ መብጽዓ ተኣዝዞን ናጽነትን ይገልጹ።

ኣብ መብጽዓዊ ሕይወት ውሽጣዊ ነጻነት ቀንድን ኣድላይን እዩ። ኣእምሮናን ድለትና ኣብ ትሕቲ ድለት ኣምላኽ ምስ ገበርና ኣብኡ ገጹ እዩ ዘቕርበና፤ ባዕሉ ጎይታ እዩ ብምሉእ ናጻ ዝገብረና። ብናጽነት ንርእስና ኣብ ኢድ ኣምላኽ ክነወፊ እንከሎና ካብቲ ባዕለይ መሪጻ ኸገብር ዝኸእል ዝያዳ ኸገብር እኸእል።

ኣብ መንግስተ ሰማይ ጥራሕ ኢና ብምልኣት ናጻ እንኸውን፤ ኣብኡ በቲ ካብ ኣቦና ኣዳም ዝወረስናዮ ዝንባሌ ኃጢአት ከይተረፈ ኣይንጽሎን ኢና። እስራኤላውያን ናጽነቶም ንቀይሕ ባሕሪ ምስተሳገሩ እዮም ተዋሂቦም። ካብ ባርነት ካብ ግብጺ ወጺኦም ኣብቲ ምድረ ተስፋ ኣትዮም። ሎሚ ክርስቲያን ብጥምቀት ኣቢልና ናጽነት ተዓዲልና፤ ምስ ክርስቶስ ሞትና ንትንሥእ፤ ሓደስቲ ፍጥረት ንኸውን፤ ሓዲስ ሕይወትን ሓዲስ ጸጋ ንቅበል። ናጻ ምዃን ማለት ከምቲ ናይ ማርያም ብጸጋ ምምላእ እዩ። ማርያም ዝዓበየ ናጽነት እያ ተጎናጺፋ ምኽንያቱ ብዝበለጸ ንድላይ ኣምላኽ ስለ ዝተኸተለት። ብገዛእ ፍቓዳ ንድላይ ንጎኒ ኣወንዛፋ ንድላይ ኣምላኽ ኣብ ቅድሚት ሰሪዓ። ኩልና ከምቲ ማርያም ዝበለቶን ዝነበረቶን ብሓባር ኮና “ከምቲ ዝበልካኒ ይኹነለይ” ንበሎ። እዚ እዩ ናጽነት ብምልኣት።

ኣባ ንጉሠ